

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIODICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.

DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ARREU.
NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18.

UN LLIBRE DE PUNTA.

CONCELLS, MÁXIMES É VERITATS dictades per la sapiència divina a FRA PERE BENET DE SANCTES CREUS, aplegades e per primera volta dades a la estampa per Frederich Lluís de la Forestau.—Montpeller, 1881.

May s' haurá pogut dir ab més rahò, que avuy que tractém de lo nou llibre citat en l' epigrafe, que «en lo pot petit hi ha la bona confitura», perque dupto que 's pujan escriure més máximas morals, ni més profitosas veritats en un llibre tant petit. Tant sustanciosas son las páginas y al mateix temps tant pocas, que molt bè se podria dir qu' en ell se propina la moral en *globulillos*, ó qu' es un *extret de carn de Liebig espiritual*. Quan la imprenta no dona á llum més que inmundas novelas que tot ho dihen per lo sèu nom, ó llibres de filosofias plens d' heretgias, que ab índice y tot ván á parar al *idem*, reposan los ulls davant llibres com lo present, plens de veritats, no ja com á punys, sino com a colls y punys, qual paper exhala certa farum de bona fé y hasta, si 's pot dir, furtò de moral, mentres mostra de tant en tant grabats tant ortodoxos, que fán oblidar aquells repugnants grabats que á cada pas se vehuen, pitjors devegadas que 'ls grabats de verola.

No sab lo senyor de la Forestau lo servey immens qu' ha fet á las bonas ànimas ab la publicació de semblant recull. Ell vá arreplegar los pergamins antichs que

contenen las admirables *Máximes* del llibre dit, en lo convent de Carcassona, y vá fer bè, perque en aquest mon n'hi ha tanta de gent carregada de máximas, que unas quantas més no 'ls hi vindrán malament. Lo senyor de la Forestau fou lo designat pèl Prior pera fer dissapte del convent, quan los pobres frares Benets de Carcassona s' en ván tenir de anar ab la música y 'ls missals á un' altra part, després d' haberlos tirat per terra las tãpias que habian fet per librarse dels sectaris d' aquell mal home que á Fransa vá arribar á president de república, y en la terra dels cegos no més hauria sigut rey. Ja ho diu bè lo refran quan diu: *No hay mal que por bien no venga*. Per que á no haver sigut expulsats los frares no podriam avuy llegir *máximes* tant famosas. ¡Vajinne treynt de frares dels convents, mentres surtin pergamins com aquestos! Prou avuy lo govern de Fransa deixaria de bona gana estar tranquils los dits frares, ab tal de que no s' en conegués ni rastre d' aquest llibre de *Concells*, fruit suculent de la fé catòlica! Pero cal Ja no hi es á temps, ¡qué hi torni á treure frares!

Per convencers de l' excellencia del llibre en qüestió, basta obrirlo, y en qualsevol de las sèvas páginas, s' hi han de trobar sentencias tant profundas y justas com aquesta:

Quan un home tè rahò,
ó diu que sí, ó diu que no.

¿Qué componen Zoroastre, Confuci, ni 'ls set sabis de la Grecia, ni en Darwin, ni en Littré, ni 'l pare Fita, al costat de Fra Pere Benet de Sanctes Creus. Zoroastre 's tornaria blau, y Confuci 's quedaria confus, si resussitavan y 'l llegissen.

Inútil fora, ara, citar todas las máximas profitosas d' aquest llibre perque totes son, la una més notable que l' altra, y llavoras tindriam que copiarlo de cap á péus. Ja veurán, llegeixintlo.

Alli hi han de trobar sentencias morals, tant plenas de sentit práctic, que podriam formar l' educació, en cara que fòs la d' un Rey d' aquells que tractan de *tú* á tothom. Vejin sino lo profund criteri práctic de las següents:

Pren á cascú per lo que es,
no 'l prenguias per los demés.
No es d' home bèn educat
dir Notari á un Advocat.

Y que 'n dirém de lo coneixement del valor de las cosas del mon, que en ellas brolla?

Donas, flors, música, aucells ..
¡qüentos nous, romansos vells!

Diu Fra Pere, y tè molta rahò. Ja ho vá dir l' apòstol: *Vanitas vanitatis et omnia vanitas*, y si no ho vá dir l' apòstol, algú altra deguè dirho á bon segú.

Però aixó no es tot; en dits concells á més á més s' hi troba un coneixement de la societat que espanta, per exemple, vejin aquests aforismes:

Los que agasan los serenos | Pensa que tot capellá
son gent de poch més ó ménos. | sab llegir lo *be-a, ba*.

No tothom que porta gorra,
es lo mosso de la torra.

Y de las necessitats humanas com:

L' home tè necessitat
d' auar begut y menjat.

Y de la economia política, sense ser proteccionista ni libre-cambista:

Si donas tot l' or que tens
no tè 'n restará pas gens

Y de la guerra y la marina quan diu:

Mal caminará un soldat | Los generals més temuts
si tè que estarse assentat. | son ó no son geperuta.

En llanxa, nau ó baixell
embárcat; no ab un cubell.

Tambè de l' historia tant profana com eclesiástica; y sino llegeixin:

Virgili no anava á missa
ni menjava llangonissa.

L' historia no diu de Cristo
que hagués encés may cap misto.

No parlém pas de la *meteorologia*, perque 'n coneixia fins los efectes de las temperaturas, y sino ja ho poden veure:

Al estiu tot son calors
y en un femer mals olors.

Pero, ¿qu' en dirém de lo que profundisa l' influencia de la alimentació sobre las produccions de l' inteligencia humana?

May farà discursos bons
qui s' atipi de sigrons.

exclama, tot sentenciosament; y tè molta de rahò, perque encara que se 'ns objecti que los oradors castellans y en especial los madrilenyos ne menján molts de sigrons, farém observar que los discursos que fan, poden ser llarchs, poden ser numerosos; pero no son bons, á no ser que ho sigan per ensarronar badochs; ó sino vejin com més que discursos semblan una especie de diarreas de paraulas surtidas de cervells estantissos.

En fi, si volen art, en lo dit llibre n' hi ha un coneixement tant gran, que ¡vamos! ni 'ls mestres de Llotja. O sino aquí vá la proba:

L' art que no tè religió
may ferá sants de cartró.

Quadros bons poch ne veurás
fets ab la punta del nás.

Res més lluny del ideal
que un Manaya ben formal.

Nosaltres creyém (no sense fonament), que déu existir un' altre exemplar dels anomenats *CONCELLS*, ademés del trobat á Carcassona. Y creyém més; suposém que dit exemplar ha de trobarse en la nostra biblioteca de S. Joan, y que tè de haver arribat á las mans del autor d' una *Estética infantil*, que 's vá publicar anys endarrera. Perqué si no fòs aixís, ¿existirian tantas y tant sospitosas semblansas, entre aquesta y lo llibre de las *MÁXIMES É CONCELLS*? ¿Se pot atribuir á simple ca-

LA FORNADA DE REGIDORS.

Vaja, que digan lo que vulgan, n' hi ha per tots los gustos: de nous, de vells y de tarats.

EXPEDICIÓ A ROMA.

Reclams per veure si arriban á fer colla.

—Ay, mossen Arcís, si no hi anessin homes ja hi vindria; pero una dona...